

AANLEG BEUNINGSE PLAS

Ecologisch werkprotocol 2020

NATUURBALANS - LIMES DIVERGENS BV

Radboud Universiteit, Toernooiveld 1
Postbus 6508, 6503 GA Nijmegen

T (024) 352 88 01

In opdracht van: Boskalis Nederland

Opgesteld door: D. Heijkers
Projectnummer: 18-188

Datum: 04-12-2019

adviesbureau voor natuur & landschap

info@natuurbalans.nl
www.natuurbalans.nl

Rapporttitel	
AANLEG BEUNINGSE PLAS Ecologisch werkprotocol 2020	
Getekend voor akkoord	
Naam en functie van vertegenwoordigingsbevoegde	G. Hoogerwerf directeur-groootaandeelhouder
Handtekening	
Datum	04-12-2019

Colofon

© 2019 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Boskalis Nederland

Tekst en samenstelling: D. Heijkers
Projectleiding: D. Heijkers
Eindverantwoordelijk: G. Hoogerwerf
Projectnummer: 18-188

In opdracht van: Boskalis Nederland

Wijze van citeren: Heijkers, D., 2019. Aanleg Beuningse plas. Ecologisch werkprotocol 2020. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Boskalis en Natuurbalans - Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Boskalis vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	WERKZAAMHEDEN IN 2020.....	6
2.1	Planning en beschrijving van de werkzaamheden.....	6
3	TOELICHTING OP TIJDELIJKE NATUUR.....	8
3.1	Aanmelding Tijdelijke Natuur.....	8
3.2	Stappenplan gedragscode Tijdelijke Natuur.....	8
3.2.1	Fase Tijdelijke Natuur.....	8
3.2.2	Verwijderen Tijdelijke Natuur.....	8
3.3	Ecologisch logboek.....	9
4	BESCHRIJVING WERKPROTOCOLLEN.....	10
4.1	Verwijderen bomen en struiken.....	10
4.2	Grondwerken (bouwrijp maken, afgraven).....	11
4.3	Werkzaamheden aan waterlichamen (sloten en plassen).....	12
4.4	Maatregelen ten behoeve van Tijdelijke Natuur.....	13

1 INLEIDING

In 2019 is begonnen met voorbereidende werkzaamheden voor de aanleg van de Beuningse plas. De zandwinningsactiviteiten starten in 2020 en hebben een doorlooptijd van 16 jaar.

Voorliggend ecologisch werkprotocol heeft betrekking op de werkzaamheden die in 2020 gaan plaatsvinden.

Basis voor de maatregelen uit het werkprotocol vormen het natuuronderzoek voor de Beuningse Plas (Natuurbalans, 2018) en de landelijke Gedragscode Tijdelijke Natuur (Bureau Strooming, 2017).

Het werkprotocol wordt gedurende de looptijd van het project jaarlijks geactualiseerd. Zo wordt voortdurend ingespeeld op de meest actuele planning en aankomende werkzaamheden. Daarnaast kan eventuele vestiging van nieuwe soorten in het gebied (als gevolg van het sterk veranderende landschap) leiden tot aanvullingen op het werkprotocol.

Doelstelling en inhoud

Het opstellen van een ecologisch werkprotocol is een vereiste vanuit de gedragscode Tijdelijke Natuur. Met de aanmelding van dit project bij die gedragscode kan gebruik worden gemaakt van vrijstellingen op een aantal verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. De ecologische maatregelen dienen om negatieve effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen. Wanneer gewerkt wordt volgens de richtlijnen van dit protocol, wordt overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb voorkomen.

In voorliggend ecologisch werkprotocol komen de volgende zaken aan bod:

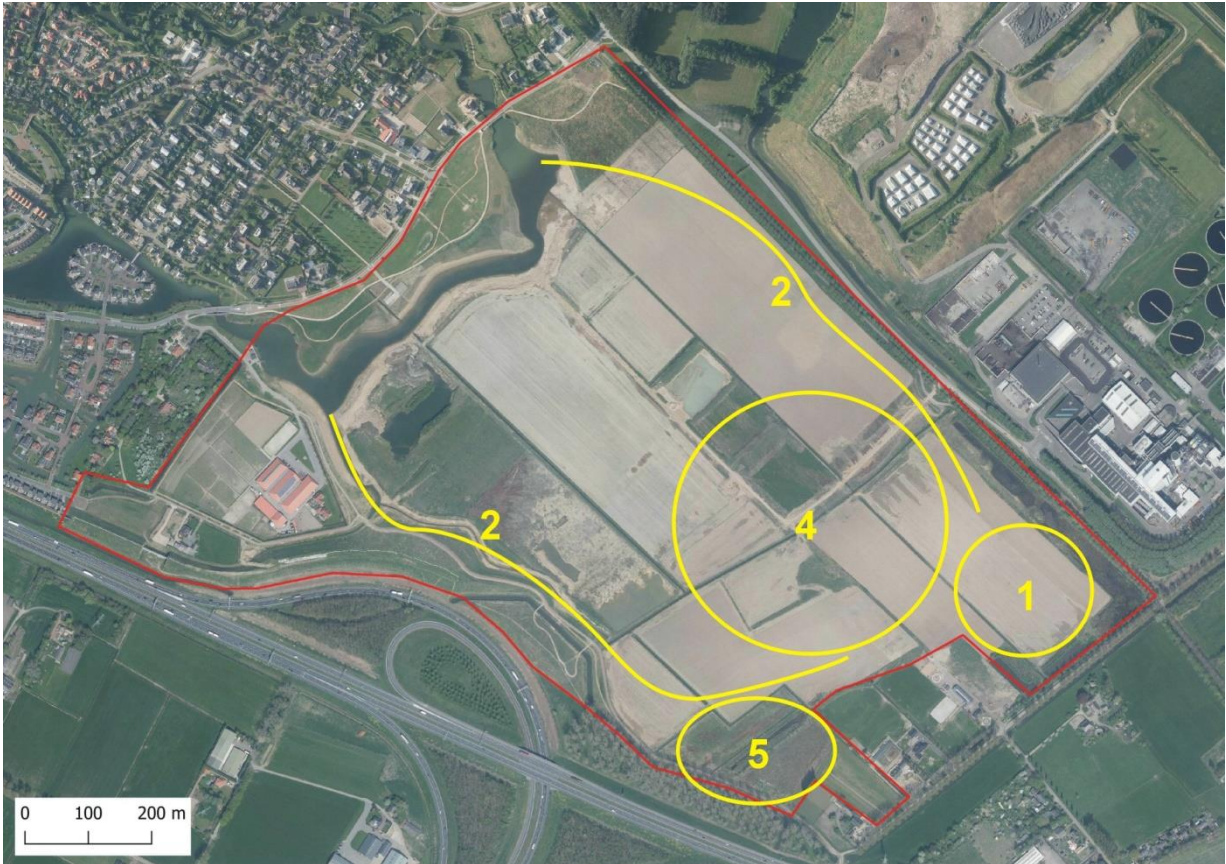
- De maatregelen die genomen dienen te worden om overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb te voorkomen;
- De periode waarin de maatregelen moeten worden uitgevoerd en aan welke randvoorwaarden ze moeten voldoen;
- Benodigde inzet van ecologische begeleiding door een deskundige op het gebied van de specifieke soort(groep).

2 WERKZAAMHEDEN IN 2020

2.1 PLANNING EN BESCHRIJVING VAN DE WERKZAAMHEDEN

In 2020 wordt de zandklasseerinstallatie (KSI) geplaatst en wordt gestart met de zandwinning. Daarbij zijn de volgende werkzaamheden gepland (zie ook figuur 1):

1. Plaatsen KSI: De KSI wordt overgeplaatst van de Oosterhoutse plas naar de Beuningse plas. Omstreeks april 2020 wordt gestart met het opbouwen van de KSI.
2. Graven insteeklijn toekomstige plas: De noordoost- en zuidwestoever van de toekomstige plas worden gegraven en aangesloten op de noordwestoever. Daarmee wordt ruim driekwart van de oeverlijn gerealiseerd. *Gepland is om dit werk uit te voeren in jan-feb 2020.*
3. Kleiwinning: Binnen het plangebied wordt verder gegaan met kleiwinning. Het tijdspad hiervoor hangt samen met de vraag naar klei en de ontwikkeling van de PFAS richtlijnen. *Deze werkzaamheden kunnen heel 2020 plaatsvinden.*
4. Start zandwinning: Omstreeks juli 2020 wordt aangevangen met de zandwinning vanuit het zogenaamde startgat. De zandwinning vindt plaats over meerdere jaren. De afstand van de zuiger tot de rand van de toekomstige plas (insteeklijn) bedraagt circa 50 meter. *Deze werkzaamheden vinden in de tweede helft van 2020 plaats.*
5. Aanleg poelen: In de zuidhoek van het plangebied worden drie poelen gegraven en vinden egalisatie werkzaamheden plaats. Daarna wordt dit gebied in het kader van Tijdelijke Natuur met rust gelaten en kan het zich ontwikkelen tot opvanggebied voor dieren die elders in het kader van de ecologische begeleiding moeten worden weggevangen. *Deze werkzaamheden vinden plaats in 2020.*

Figuur 1. Globale aanduiding van de werkzaamheden in 2020.

3 TOELICHTING OP TIJDELIJKE NATUUR

3.1 AANMELDING TIJDELIJKE NATUUR

Op 22 oktober 2018 is de Beuningse plas aangemeld als Tijdelijke Natuur. Vanaf die datum valt het projectgebied onder de gedragscode Tijdelijke Natuur. De aanmelding is vijf jaar geldig. Verlengen van de looptijd van de aanmelding dient minimaal één maand voor het einde van die vijf jaar gemeld te worden, dus uiterlijk op 22 september 2023.

3.2 STAPPENPLAN GEDRAGSCODE TIJDELIJKE NATUUR

In de gedragscode Tijdelijke Natuur is een stappenplan opgenomen. Voorliggend ecologisch werkprotocol is een verplicht onderdeel van de gedragscode. In dit werkprotocol zijn de stappen verwerkt uit de “Fase Tijdelijke Natuur” en fase “Verwijderen Tijdelijke Natuur” zoals benoemd in de gedragscode.

3.2.1 Fase Tijdelijke Natuur

1. Maatregelen/handelingen die in Tijdelijke Natuur de kans op kolonisatie en/of verdere verspreiding van flora en fauna verkleinen dienen zoveel mogelijk achterwege te worden gelaten.
 - *Op terreindelen waar langere tijd geen werkzaamheden zijn voorzien, worden zo min mogelijk maatregelen uitgevoerd die bedoeld zijn om soorten te weren.*
2. Iedere 3 jaar wordt een deugdelijke inventarisatie uitgevoerd door een ecologisch deskundige. Zonder actuele inventarisatie is er meer voorbereidingstijd nodig voor het verwijderen van natuur.
 - *In 2021 wordt een nieuwe gebiedsdekkende inventarisatie uitgevoerd. Tot die tijd worden de terreindelen waar werkzaamheden plaatsvinden gecontroleerd.*

3.2.2 Verwijderen Tijdelijke Natuur

1. Voorafgaand aan het verwijderen van tijdelijke natuur in delen van het terrein wordt door een ecologisch deskundige een deugdelijke inventarisatie uitgevoerd. Op basis van de aanwezige beschermde soorten, maakt de ecologisch deskundige een ecologisch werkprotocol. Uitgangspunt voor het werkprotocol is de zorgplicht ten aanzien van de aanwezige soorten.
 - *Deze werkprotocollen zijn opgenomen in hoofdstuk 4.*
2. De initiatiefnemer stuurt de inventarisatie en het ecologisch werkprotocol minimaal twee weken voor het verwijderen van de natuur naar de stichting Tijdelijke Natuur. Aangegeven wordt wanneer de natuur wordt verwijderd. Mocht er sprake zijn van het verwijderen van natuur van slechts een deel van het terrein, dan wordt dit aangegeven en wordt een nieuwe kaart bijgevoegd.
 - *Jaarlijks wordt aangegeven welke terreindelen in het volgende jaar verdwijnen als tijdelijke natuur. Dat zal vooral het geval zijn bij de zandwinning, als gevolg waarvan de uiteindelijke plas ontstaat.*

3. Stichting Tijdelijke Natuur bevestigt ontvangst van de stukken en zet deze op haar publiek toegankelijke website.
4. De natuur wordt verwijderd. Voor het verwijderen van de beschermde soorten wordt het ecologisch werkprotocol gevolgd.

3.3 ECOLOGISCH LOGBOEK

Alle ecologische controles worden met vermelding van resultaten en afspraken opgenomen in een ecologisch logboek. Hierin worden eveneens wijzigingen ten aanzien van het ecologisch werkprotocol en calamiteiten opgenomen.

Aan de hand van dit logboek kan worden aangetoond op welke wijze de ecologische is uitgevoerd, welke maatregelen zijn getroffen en wat de resultaten zijn.

4 BESCHRIJVING WERKPROTOCOLLEN

4.1 VERWIJDEREN BOMEN EN STRUIKEN

Wanneer aan de orde:

- Voorafgaand aan het bouwrijp maken, zie paragraaf 4.2.

Controle vooraf:

- Geen controle nodig; er is geen kans op verblijfplaatsen van vleermuizen of jaarrond beschermde vogelnesten, aangezien aanwezige bomen te jong zijn (alleen opslag van minder dan 10 jaar oud).

Maatregel:

- Bomen en struiken worden verwijderd buiten het broedseizoen, ofwel in de periode september t/m februari.
- Snoeihout wordt direct afgevoerd zodat geen aantrekkelijke broed-, schuil- of overwinteringsplekken ontstaan.

Planning:

- September t/m februari (buiten broedseizoen)

Maatregelen	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Bomen en struwelen rooien												

	Kwetsbare periode, werkzaamheden in principe niet mogelijk, of onder ecologische begeleiding
	Mogelijk kwetsbare periode, uitvoering in overleg met ecooloog
	Periode waarin werkzaamheden meestal mogelijk zijn

4.2 GRONDWERKEN (BOUWRIJP MAKEN, AFGRAVEN)

Wanneer aan de orde:

- Graven van de insteeklijn van de toekomstige plas
- Afgraven van de bovenste kleilaag

Controle vooraf:

- Potentiële schuilplaatsen (takkenhopen, dichte vegetaties e.d.) worden voorafgaand aan het bouwrijp maken door een ecooloog gecontroleerd.

Maatregel:

- In terreindelen waar werkzaamheden worden uitgevoerd in het broedseizoen (maart t/m juli):
 - Vóór maart vegetatie kort maaien (10 cm hoogte) of vegetatie weggraven, om deze terreindelen onaantrekkelijk te maken als broedbiotoop voor vogels en als landbiotoop voor amfibieën en kleine zoogdieren etc. Denk daarbij ook aan slootkanten, randen van kuilen, depots en andere overhoeken.
 - Maai rustig in de richting waarin dieren het beste het terrein kunnen verlaten (d.w.z. waar buiten het terrein de overlevingskansen van de betrokken soort het grootst zijn).
 - Maai bij voorkeur niet het hele terrein tegelijk, maar doe dit in fasen, zodat dieren tijd hebben het terrein te verlaten.
 - Vervolgens de vegetatie kort houden door wekelijks maaien of dagelijks betreden, met als doel om vestiging van beschermde soorten te voorkomen. Deze maatregel blijven uitvoeren totdat de grondwerken starten.
 - Voorkom dat steile taluds (< 1:3) ontstaan i.v.m. vestiging van oeverwaluw.
- In terreindelen waar werkzaamheden worden uitgevoerd in de voortplantingsperiode van amfibieën (maart t/m augustus):
 - Zo goed mogelijk voorkomen dat laagtes ontstaan waar water blijft staan (mogelijke voortplantingsplaats van amfibieën zoals rugstreeppad).
 - Regelmatige controle op aanwezigheid van amfibieën en verplaatsen van dieren indien nodig.
- **Direct na het voortplantingsseizoen (sep-okt) worden alle terreinen gemaaid die in 2021 vergraven gaan worden.**

Planning:

Beste periode: september – oktober (in ieder geval buiten het broedseizoen)

Maatregelen	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Bouwrijp maken												

	Kwetsbare periode, werkzaamheden in principe niet mogelijk, of onder ecologische begeleiding
	Mogelijk kwetsbare periode, uitvoering in overleg met ecooloog
	Periode waarin werkzaamheden meestal mogelijk zijn

4.3 WERKZAAMHEDEN AAN WATERLICHAMEN (SLOTEN EN Plassen)

Wanneer aan de orde:

- Afgraven van oevers van sloten en plassen ten behoeve van kleiwinning
- Dichtschuiven van watergangen
- Afdammen van watergangen waardoor deze mogelijk droogvallen

Maatregel:

- In de A-watergang wordt elke 200 m een diepere kuil gegraven die als verzamelplek voor vissen kan dienen. Hier zullen vissen zich verzamelen waarna deze gemakkelijker te vangen en te verplaatsen zijn.
- Nadat de A-watergang is afgekoppeld, worden achtergebleven vissen onder ecologische begeleiding weggevangen met behulp van elektrovisserij en verplaatst naar geschikte wateren buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Planning

- September – maart, buiten voortplantingsseizoen.

Maatregelen	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Vergraven watergang												

	Kwetsbare periode, werkzaamheden in principe niet mogelijk, of onder ecologische begeleiding
	Mogelijk kwetsbare periode, uitvoering in overleg met ecooloog
	Periode waarin werkzaamheden meestal mogelijk zijn

4.4 MAATREGELEN TEN BEHOEVE VAN TIJDELIJKE NATUUR

Wanneer aan de orde:

- Locaties waar langere tijd geen werkzaamheden nodig zijn worden met rust gelaten.
Dit geldt voor:
 - reeds ontkleide terreindelen waar nog geen zand wordt gewonnen.
 - de zuidoostpunt van het gebied die buiten het ruimtebeslag van de zandwinplas valt. Dat laatste terrein kan als opvanggebied gelden voor dieren die elders weggevangen moeten worden.

Maatregelen:

- Ontkleide terreindelen ongemoeid laten. Hooguit gefaseerd maaien buiten het broedseizoen.
- Aanleg van poelen of laagtes met plas-dras situatie.
- Aanleg van takkenrillen met snoeihout uit het gebied.
- Aanleg van steilwand.